

ผลการวิจัย

ทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ทั้งสองหลักสูตร คือ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 36 และ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกราช รุ่นที่ 6

การศึกษาเชิงเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตร ที่มีต่อระบอบประชาธิปไตย เพื่อพิจารณาดังแนวทัศนคติทางการเมืองของ นักศึกษาทั้งสองหลักสูตร ว่ามีแนวทัศนคติแบบเสรีนิยม อันเอื้อต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระดับใด โดยมุ่งประเด็นศึกษาที่ว่า ถ้านักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรทั้งสองหลักสูตรมี "ทัศนคติ" แบบเสรีนิยมแล้ว จะสามารถพัฒนาระบอบประชาธิปไตยอย่างมีคุณภาพตามแนวความคิด "เสรีนิยม" อันเป็นรากฐานของลัทธิ "ประชาธิปไตย" ทั้งนี้การศึกษาจะมุ่งทดสอบสมมติฐาน 2 ประการ กล่าวคือ

ประการแรก นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) และ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกราช (ปรอ.) มีทัศนคติทางการเมืองเป็นแบบ ประชาธิปไตย

ประการที่สอง นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกราช (ปรอ.) มีทัศนคติทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตย มากกว่า นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งพิสูจน์สมมติฐานดังกล่าว บนฐานของทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรทั้งสองหลักสูตร ซึ่งมีความแตกต่างกันทางสถานภาพเศรษฐกิจและสังคม การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการจัดส่งแบบสอบถาม ทางไปรษณีย์ ตามที่อยู่ของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตร และ ตอบแบบสอบถามโดยส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ จึงทำให้การตอบแบบสอบถาม

ของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรมีความเป็นอิสระทางความคิด โดยกลุ่มตัวอย่างของ นักศึกษาที่ส่งกลับมาเป็น นักศึกษา วปอ.จำนวน 41 คน และ นักศึกษา ปรอ. จำนวน 27 คน ดังรายละเอียดที่จะกล่าวต่อไป

ส่วนที่หนึ่ง : สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 36 และ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 6

การศึกษาทัศนคติทางการเมืองในส่วนที่หนึ่ง เป็นการศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 36 และ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 6 เพื่อจัดประเภทข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีความแตกต่างกันทางภูมิหลัง อันจะส่งผลให้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรมีความน่าเชื่อถือและสามารถอธิบายความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

การศึกษาสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของนักศึกษาวิทยาลัย-ป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 36 จะศึกษาถึงเพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา การศึกษาดูงานระหว่างประกอบอาชีพ อาชีพ อายุราชการ ระดับรายได้ ปรากฏตามตารางที่ 5.1 กล่าวคือ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.1 : แสดงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของนักศึกษาวิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่
36

ลำดับที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1.	เพศ		
	ชาย	39	95.1
	หญิง	2	4.9
2.	อายุ		
	40-50 ปี	6	14.5
	51-55 ปี	34	83.0
	56-60 ปี	1	2.4
3.	ศาสนา		
	พุทธ	40	97.6
	คริสต์	1	2.4
4.	ระดับการศึกษา		
	ปริญญาตรี	21	51.2
	ปริญญาโท	18	36.6
	ปริญญาเอก	5	12.2

ลำดับที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
5.	การศึกษาดูงานระหว่างประกอบอาชีพ		
	<u>ในประเทศ</u>		
	มากกว่า 20 ครั้ง	31	75.6
	มากกว่า 50 ครั้ง	10	24.4
	<u>ต่างประเทศ</u>		
มากกว่า 20 ครั้ง	36	87.8	
มากกว่า 40 ครั้ง	5	12.2	
6.	อาชีพ		
	ข้าราชการทหาร-พลเรือน-ตำรวจ	38	92.7
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ-ภาคเอกชน	3	7.3
7.	อายุราชการ		
	10-20 ปี	2	4.9
	21-30 ปี	23	56.1
	มากกว่า 30 ปีขึ้นไป	16	39.0
8.	ระดับรายได้		
	20,001-40,000 บาท	22	53.7
	40,001-60,000 บาท	13	31.7
	มากกว่า 60,001 บาทขึ้นไป	6	14.6

จากตารางที่ 5.1 จะเห็นได้ว่าลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษา วปอ. รุ่นที่ 36 ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม โดยคิดเป็นร้อยละ กล่าวคือนักศึกษาจะเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายมีถึงร้อยละ 95.1 แต่เพศหญิงมีแต่เพียงร้อยละ 4.9 เท่านั้น สำหรับอายุโดยเฉลี่ยของนักศึกษาจะอยู่ระหว่าง 51-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 83

ในส่วนขอระดับการศึกษา พบว่าการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.2 รองลงมาคือระดับปริญญาโท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 36.6 และ ระดับการศึกษาชั้นปริญญาเอกมีเพียง 5 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 ซึ่งจากระดับการศึกษาดังกล่าว เป็นผลมาจากการเข้าศึกษาหลักสูตรของการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรนั้น จะเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งในระดับสูงในสาขาอาชีพ ซึ่งปัจจัยด้านการศึกษาในระดับต่ำสุด คือปริญญาตรีจึงสามารถทำให้เป็นที่ยอมรับในการเข้าศึกษาใน วปอ. ดังกล่าว

สำหรับการดูงานระหว่างประกอบอาชีพ พบว่า นักศึกษา วปอ. เคยผ่านการดูงานในประเทศมากกว่า 20 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 75.6 ในขณะที่ร้อยละ 87.8 เป็นผู้ที่เคยผ่านการศึกษาดูงานระหว่างประเทศส่วนใหญ่ที่ไปเนื่องจากต้องปฏิบัติภารกิจตามตำแหน่งหน้าที่การงาน

ในด้านของอาชีพ จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษา วปอ. ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ ซึ่งมีทั้งข้าราชการ ทหาร-พลเรือน-ตำรวจ ถึง 38 คน คิดเป็นร้อยละ 92.7 ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาที่เข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ จะให้ความสำคัญกับข้าราชการมากกว่าสาขาอาชีพอื่น ๆ โดยจะเห็นได้อย่างชัดเจนจากตัวเลขในตาราง ซึ่งนักศึกษา วปอ. ประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจเพียง 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.3 เท่านั้น

ส่วนอายุราชการนั้นผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา วปอ. ส่วนใหญ่มีอายุราชการโดยเฉลี่ย 21-30 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 56.1 รองลงมา มีอายุราชการมากกว่า 30 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 39

ในส่วนของรายได้นั้น ส่วนรายได้ระหว่าง 20,001-40,000 บาท มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 53.7 รายได้ระหว่าง 40,001-60,000 บาท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 31.7 สำหรับรายได้ที่มากกว่า 60,001 บาท ขึ้นไป มีเพียง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษา วปอ. รุ่นที่ 36 จะมีอายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 51-55 ปี มีรายได้ต่อเดือน ในระดับค่อนข้างสูง อาชีพของนักศึกษา วปอ. ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็น ข้าราชการ ทหาร-พลเรือน-ตำรวจ มากที่สุด หลักสูตร วปอ. เป็นหลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับข้าราชการ ซึ่งจะ เป็นเป็นหลักสูตรที่ศึกษาวิชาการเกี่ยวกับการป้องกันราชอาณาจักรทางด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ตลอดจนมุ่งให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติและการประสานประโยชน์ระหว่างนักศึกษาจากส่วนราชการต่าง ๆ นักศึกษา วปอ. ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาโทเป็นสำคัญ และ การศึกษาขั้นต่ำสุดจะเป็นระดับปริญญาตรี ในส่วนของการดูงานระหว่างประกอบอาชีพนั้น เป็นสิ่งสำคัญอันจะเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์และทัศนะใหม่ ๆ ในการพัฒนา งานของหน่วยงาน การนับถือศาสนาที่ใช้สิ่งสำคัญของการเข้าศึกษาใน วปอ. แต่จะมีผลต่อทัศนะในด้านต่าง ๆ โดยนักศึกษาส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธ

การศึกษาศาสนาภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของนักศึกษาวิทยาลัย-ป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ 6 จะศึกษาถึง เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา การศึกษาดูงานระหว่างประกอบอาชีพ อาชีพ อายุราชการ ระดับรายได้ ปรากฏตามตารางที่ 5.2 กล่าวคือ

ตารางที่ 5.2 : แสดงสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ของนักศึกษาวิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐ
รวม 60 คน รุ่นที่ 6

ลำดับที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1.	เพศ		
	ชาย	24	88.9
	หญิง	3	11.1
2.	อายุ		
	40-50 ปี	8	29.6
	51-55 ปี	8	29.6
	56-60 ปี	11	40.8
3.	ศาสนา		
	พุทธ	27	100.00
	คริสต์	-	-
4.	ระดับการศึกษา		
	ปริญญาตรี	8	29.6
	ปริญญาโท	12	44.4
	ปริญญาเอก	7	26.0

ลำดับที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
5.	การศึกษาดูงานระหว่างประกอบอาชีพ		
	<u>ในประเทศ</u>		
	มากกว่า 20 ครั้ง	18	66.7
	มากกว่า 50 ครั้ง	9	33.3
	<u>ต่างประเทศ</u>		
มากกว่า 20 ครั้ง	21	77.8	
มากกว่า 40 ครั้ง	6	22.2	
6.	อาชีพ		
	ข้าราชการทหาร-พลเรือน-ตำรวจ	13	48.1
	พนักงานรัฐวิสาหกิจ-ภาคเอกชน	14	51.9
7.	อายุราชการ		
	10-20 ปี	3	11.1
	21-30 ปี	7	25.9
	มากกว่า 30 ปีขึ้นไป	11	40.2
	ไม่ใช่ข้าราชการ	6	22.2
8.	ระดับรายได้		
	20,001-40,000 บาท	7	25.9
	40,001-60,000 บาท	7	25.9
	มากกว่า 60,001 บาทขึ้นไป	13	48.2

จากตารางที่ 5.2 เป็นลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาวิจัยเป็นนักศึกษา ปรอ. รุ่นที่ 6 ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม กล่าวคือ เป็นเพศชายร้อยละ 88.9 และ เพศหญิงร้อยละ 11.1 โดยมีอายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 56-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.8

ในส่วนของระดับการศึกษา พบว่า การศึกษาขั้นต้นคือระดับปริญญาตรี มีจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.6 ระดับปริญญาโท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 และ ระดับการศึกษาชั้นปริญญาเอกมี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 26 ซึ่งนักศึกษา ปรอ. ส่วนใหญ่จะสนใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท การเข้าศึกษาหลักสูตรของสถาบันวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรนั้น จะเป็นบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับสูงในสาขาอาชีพนั้น ๆ

สำหรับการดูงานระหว่างประกอบอาชีพ พบว่า นักศึกษา ปรอ. เคยผ่านการดูงานในประเทศมากกว่า 20 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 66.7 ในขณะที่ร้อยละ 77.8 เป็นผู้ที่เคยผ่านการศึกษาดูงานระหว่างประเทศ

ในด้านอาชีพของนักศึกษาจากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษา ปรอ. ส่วนใหญ่จะเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน คิดเป็นร้อยละ 51.9 ส่วนข้าราชการ ซึ่งมีทั้งข้าราชการ ทหาร-พลเรือน-ตำรวจ คิดเป็นร้อยละ 48.1

ส่วนอายุราชการนั้นผลการวิจัย พบว่า นักศึกษา ปรอ. ที่มีอายุราชการ 10-20 ปี มีจำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.1 อายุราชการ 21-30 ปี มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 อายุราชการ มากกว่า 30 ปีขึ้นไป มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 40.7 และ ที่ไม่ใช่ข้าราชการ มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2

ในส่วนของรายได้นั้น ช่วงรายได้ระหว่าง 20,001-40,000 บาท มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 รายได้ระหว่าง 40,001-60,000 บาท

จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 สำหรับรายได้ที่มากกว่า 60,001 บาทขึ้นไป มีเพียง 13 คน คิดเป็นร้อยละ 48.2

อาจกล่าวได้ว่า ลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษา ปวช. รุ่นที่ 6 จะมีอายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 56-60 ปี และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในระดับค่อนข้างสูง โดยเฉลี่ยมากกว่า 60,000 บาทขึ้นไป นักศึกษาของสถาบันที่เป็นภาคเอกชนประกอบด้วย พนักงานรัฐวิสาหกิจและเอกชน ซึ่งจะมากกว่าข้าราชการทหาร-พลเรือน-ตำรวจ คิดเป็นร้อยละ 51.9 ในการดำเนินงานระหว่างประกอบอาชีพเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่ง อันจะเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์และทักษะใหม่ ๆ ในการพัฒนางานของหน่วยงาน นักศึกษาลึกสูตร ปวช. จะให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมากโดยส่วนใหญ่ จะจบการศึกษาในระดับปริญญาโทถึง ร้อยละ 44.4 และปริญญาเอก ร้อยละ 26 ซึ่งการศึกษาขั้นต่ำสุดจะเป็นระดับ ปริญญาตรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่สอง : ทศนะความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตร การป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 36 และ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกราช รุ่นที่ 6

การศึกษาก็ค้นคว้าทางการเมือง ของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตร ที่มีต่อระบอบประชาธิปไตย มุ่งประเด็นศึกษาในด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ตลอดจนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาในปัจจุบัน ที่มีสภาพแวดล้อมทางการเมืองที่มีการแปรผันไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเน้นอุดมการณ์ประชาธิปไตยทั่วทุกมุมโลก ส่งผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อทัศนคติของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตร โดยจะศึกษาก็ค้นคว้าในด้านความเสมอภาค ความมีเหตุผล ด้านอำนาจนิยม ด้านเสรีนิยม ซึ่งจะปรากฏรายละเอียดดังนี้

ทัศนคติของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ 36 และ นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกราช (ปรอ.) รุ่นที่ 6 ซึ่งการพิจารณาทัศนคติของนักศึกษา ว่ามีทัศนคติต่อแนวคิดเรื่องความเสมอภาคในระดับใด ทั้งนี้เนื่องจากหลักการของระบอบประชาธิปไตย ถือว่า ความเสมอภาคเป็นปัจจัยสำคัญที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นในสังคมประชาธิปไตย ดังนั้นถ้านักศึกษาทั้งสองหลักสูตรมีทัศนคติในเชิงสนับสนุน ที่ให้ความสำคัญเรื่องความเสมอภาคแล้วจะสอดคล้องกับการพัฒนาประชาธิปไตย

ตามตารางที่ 5.3 จะแสดงทัศนคติทางการเมืองของนักศึกษา วปอ. รุ่นที่ 36 และ ปรอ. รุ่นที่ 6 ในด้านความเสมอภาค

ตารางที่ 5.3 : แสดงทัศนคติทางการเมืองด้านความเสมอภาคของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตร

ทัศนคติทางการเมือง	หลักสูตร	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	จำนวน ผู้ตอบ	$\bar{X}$	S.D.
12. ในฐานะที่ทำงานเป็นผู้บังคับบัญชา ท่านจะพิจารณาเลื่อนขึ้นตำแหน่ง ผู้ใต้บังคับบัญชาของท่านตามลำดับอาวุโส	วปอ.	7.3	46.4	14.6	26.8	4.9	41	3.2	1.09
	ปรอ.	-	55.6	7.4	29.6	7.4	27	3.4	1.50
15. วุฒิสภาต้องประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นตัวแทนของวิชาชีพต่าง ๆ โดยมีสัดส่วนที่เหมาะสม	วปอ.	39.0	51.2	2.4	4.8	2.6	41	4.3	1.11
	ปรอ.	29.6	66.7	-	3.7	-	27	4.2	0.64
23. หลักการกระจายอำนาจให้ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐบาลควรส่งเสริม เพราะเป็นพื้นฐานของ การปกครองระบอบประชาธิปไตย	วปอ.	26.8	68.3	2.4	2.5	-	41	4.3	0.88
	ปรอ.	40.7	51.9	7.4	-	-	27	4.3	0.62
33. ตำแหน่งทางการเมือง อาทิ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เหมาะสมสำหรับบุคคลบางคนเท่านั้น โดยเฉพาะควรที่จะเป็นบุคคลที่มีความรู้ทางด้านระดับปริญญาตรี	วปอ.	24.4	51.2	7.3	12.2	4.9	41	4.1	1.43
	ปรอ.	25.9	51.9	7.4	14.8	-	27	3.8	0.97

ทัศนคติทางการเมืองในด้านความเสมอภาค

การศึกษาก่อนทัศนคติทางการเมือง ของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร ในเชิงทัศนคติด้านความเสมอภาค โดยเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 5.3 ในประเด็นด้านความเสมอภาค เพื่อพิจารณาว่านักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรทั้งสองหลักสูตรมีแนวคิดต่อประเด็นดังกล่าวในระดับใด ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่านักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรทั้งสองหลักสูตร คือ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) และ หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน (ปรอ.) นั้น มีทัศนคติส่งเสริมความเสมอภาคในระบอบประชาธิปไตย และ จากการศึกษพบว่า นักศึกษา วปอ. มีทัศนคติต่อประเด็นการดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภานั้น ต้องประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นตัวแทนของวิชาชีพต่าง ๆ โดยมีสัดส่วนที่เหมาะสมถึงร้อยละ 51.2 มีระดับนัยสำคัญที่ 1.11 ในขณะที่นักศึกษาหลักสูตร ปรอ. มีทัศนคติส่งเสริมด้านความเสมอภาคร้อยละ 66.7 มีระดับนัยสำคัญที่ 0.64 ซึ่งเมื่อศึกษาเป็นเชิงเปรียบเทียบพบว่า นักศึกษา ปรอ. มีแนวคิดส่งเสริมการให้วุฒิสมาชิกประกอบด้วยสมาชิก ที่ต้องเป็นตัวแทนของวิชาชีพต่าง ๆ สูงกว่า นักศึกษา วปอ.

ในขณะที่ศึกษาก่อนทัศนคติด้านความเสมอภาคของนักศึกษา ในประเด็นเรื่องการกระจายอำนาจให้กับราชการส่วนท้องถิ่น รัฐบาลควรส่งเสริมเพราะเป็นพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ผลการวิจัยชี้ชัดว่านักศึกษาทั้งสองหลักสูตรคือหลักสูตร วปอ. และ ปรอ. มีทัศนคติส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ถึงร้อยละ 68.3 และ 51.9 ตามลำดับ โดยนักศึกษา ปรอ. มีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งกับแนวคิดดังกล่าว ถึงร้อยละ 40.7 มีระดับนัยสำคัญที่ 0.62 ซึ่งสูงกว่า นักศึกษา วปอ. ที่มีทัศนคติ เห็นด้วยร้อยละ 26.8 มีระดับนัยสำคัญที่ 0.88

สำหรับกรณีเรื่องตำแหน่งทางการเมืองในระดับสูงจะเหมาะสมสำหรับคนบางคน โดยเฉพาะควรที่จะเป็นบุคคลที่มีความรู้อย่างต่ำในระดับปริญญาเท่านั้น ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา วปอ. มีทัศนคติเห็นด้วยร้อยละ 51.2 ส่วนนักศึกษา

ปรอ. มีทัศนคติเห็นด้วยร้อยละ 51.9 หรือ คิดเป็นระดับนัยสำคัญที่ 1.43 และ 0.97 ตามลำดับ ในประเด็นดังกล่าวเป็นที่น่าสังเกตว่า นักศึกษาทั้งสองหลัก สูตรมีทัศนคติในเชิงเห็นด้วยกับการดำรงตำแหน่งในทางการเมืองที่เหมาะสมกับ บุคคลบางคนเท่านั้น โดยเฉพาะการที่จะเป็นบุคคลที่มีความรู้อย่างต่ำระดับ ปริญญาตรี เพราะเห็นว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้มีการศึกษาอย่างน้อยก็สามารถทำให้เกิดการยอมรับจากประชาชนในประเทศอื่น แม้ว่าจะขัดกับหลักแนวคิดในเรื่องความเสมอภาคในระบบประชาธิปไตย ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนในรัฐสามารถใช้ความสามารถของตนในฐานะชนชั้นนำทางการเมืองก็ตาม ไม่ว่าจะมีการศึกษาในระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับใดก็ตาม เพียงแต่สามารถได้รับเลือกจากการเลือกตั้งจากประชาชนก็ถือว่าเป็นหลักการด้านความเสมอภาคของระบบประชาธิปไตย¹ ที่เปิดโอกาสทุกคนทุกชั้นชั้น ในการเข้าสู่ระบบชนชั้นนำทางการเมือง ความเสมอภาคทางการเมืองไม่ได้หมายความว่าความเสมอภาคทุกด้านของบุคคล เพราะโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์มีความไม่เท่าเทียมกันหลายประการ ซึ่งความเสมอภาคทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย กล่าวคือ ความเสมอภาคในฐานะที่มีศักดิ์ศรีและเกียรติยศของความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาคในทางกฎหมาย ความเสมอภาคในทางโอกาส สิทธิทางการเมืองที่จะได้รับโดยเท่าเทียมกัน กล่าวได้ว่าการปกครองแบบประชาธิปไตยยึดมั่นในความสำคัญของบุคคล ความเสมอภาคและเสรีภาพในมนุษย์²

จากผลการวิจัยทัศนคติ ของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรโดยสรุป พบว่า ทั้งนักศึกษาหลักสูตร ปรอ. และ ปรอ. มีทัศนคติในเชิงความเสมอภาคในระดับค่อนข้างสูงและในเชิงเปรียบเทียบว่า นักศึกษา ปรอ. มีทัศนคติส่งเสริมด้านความเสมอภาคสูงกว่า นักศึกษา ปรอ.

¹ Harold Laski, "Democracy" Encyclopaedia of Science, vol.5

² Giovanni Sartori, Democratic Theory, (New York: Fedrick A. Praeger, 1965), chapter XIII-XV.

ตารางที่ 5.4 : แสดงทัศนคติทางการเมืองด้านเหตุผลของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตร

ทัศนคติทางการเมือง	หลักสูตร	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	จำนวน ผู้ตอบ	$\bar{X}$	S.D.
14. ในกรณีที่ท่านพบว่าผู้ใต้บังคับบัญชาที่เคยกระทำผิดวินัย ท่านไม่เห็นด้วยที่จะส่งเสริมให้บุคคลนั้น ก้าวหน้าในวิชาชีพ	วปอ.	9.7	22.0	14.6	48.8	4.9	41	3.0	1.71
	ปรอ.	3.7	22.2	7.4	59.3	7.4	27	2.7	1.56
16. นักการเมือง ที่มาจากข้าราชการ มีแนวโน้มที่จะทำงานได้ดีกว่า นักการเมืองที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ เนื่องจากสามารถเข้าใจระบบราชการมีวินัยเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา	วปอ.	7.3	36.6	24.4	29.3	2.4	41	3.1	1.02
	ปรอ.	-	33.4	14.8	44.4	7.4	27	2.7	1.02
21. รัฐบาล ควรจะกำหนดนโยบายบริหารประเทศ โดยคำนึงถึงความชัดเจนและความต้องการของประชาชน เป็นนโยบายที่สำคัญในการบริหารประเทศและสอดคล้องกับความเป็นจริง	วปอ.	43.9	48.8	4.9	2.4	-	41	4.3	0.69
	ปรอ.	37.0	59.3	-	3.7	-	27	4.2	0.66

ทัศนคติทางการเมือง	หลักสูตร	เห็นด้วย อย่างแข็ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างแข็ง	จำนวน ผู้ตอบ	$\bar{X}$	S.D.
25. พรรคการเมืองคือองค์กร ที่สำคัญที่สุด ที่ทำหน้าที่ส่งเสริม การเจริญรุ่งเรืองการเมือง แก่ ประชาชนทุกชนชั้น	วปอ.	22.0	43.9	9.8	22.0	2.3	41	3.8	1.34
	ปรอ.	14.8	40.7	18.5	18.5	7.5	27	3.3	1.18
26. เมื่อรัฐบาลไม่สามารถแก้ ปัญหาทางการเมืองบริหารได้ อันส่งผลต่อ ความมั่นคงของชาติแล้ว รัฐบาลควรบอกรัฐสภา เพื่อ จัดให้มีการเลือกตั้งใหม่	วปอ.	34.2	26.8	19.5	17.1	2.4	41	3.7	1.18
	ปรอ.	25.9	48.1	11.1	11.2	3.7	27	3.8	1.07
27. รัฐบาลที่ขาดเสถียรภาพ และมีอายุสั้น ทำให้เป็น อุปสรรคต่อการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตย	วปอ.	24.4	34.1	9.8	26.8	4.9	41	3.4	1.28
	ปรอ.	37.0	40.8	3.7	18.5	-	27	4.1	1.46
31. การมีชนชั้นกลางมากขึ้น ในสังคมเป็นสิ่งที่ดีกว่าชนชั้น เนื่องจากชนชั้นกลางเป็นกลุ่ม เป็นกลุ่มคนที่ระดับการเจริญ รุ่งเรืองประชาธิปไตยพอสมควร	วปอ.	39.0	48.8	2.4	2.4	2.4	41	4.3	1.13
	ปรอ.	44.0	41.2	14.8	-	-	27	4.4	1.15

ทัศนคติทางการเมือง	หลักสูตร	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	จำนวน ผู้ตอบ	$\bar{X}$	S.D.
37. การขบถกบฏ เพื่อให้มีการ เลือกตั้งใหม่ แม้จะทำให้เกิด การสิ้นเปลืองงบประมาณ แต่ก็ เลือกต่อการพัฒนาประชาธิปไตย	วปอ.	34.2	41.5	7.3	14.6	2.4	41	4.0	1.28
	ปรอ.	29.6	55.6	3.7	7.4	3.7	27	4.0	1.00
38. รัฐบาลที่ขาดฐานการสนับสนุน จากมวลชน ไม่สมควรที่จะเข้า มาบริหารประเทศ	วปอ.	41.5	41.5	12.1	4.9	-	41	4.4	1.30
	ปรอ.	15.8	63.0	14.8	3.7	-	27	4.1	1.18
40. รัฐบาลทหารเข้าให้ระบอบ การเมืองมีความมั่นคง รัฐบาล มีเสถียรภาพ มีความเจริญทาง เศรษฐกิจและด้านอื่น ๆ เมื่อ เปรียบเทียบกับรัฐบาลพลเรือน ที่มอญสันทำให้ หนีบาส แชน และโครงการ ขาดความคืบ เนื่อง	วปอ.	4.9	17.1	24.4	39.0	14.6	41	2.7	1.71
	ปรอ.	3.7	18.5	3.7	55.6	18.5	27	2.3	1.10
41. การปกครองโดยคนจำนวน มาก เป็นการปกครองที่อ่อนแอ แต่การปกครองโดยคนจำนวน น้อย หรือ ซึ่งน้อยก็ยังมี ประสิทธิภาพมากขึ้น	วปอ.	4.8	12.2	19.5	53.7	9.8	41	2.6	1.66
	ปรอ.	-	7.4	22.2	51.9	18.5	27	2.1	0.83

ทัศนคติทางการเมืองในด้านเหตุผล

ทัศนคติด้านความมีเหตุผล มีความสำคัญยิ่ง ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เป็นที่ปรากฏชัดว่าระบอบประชาธิปไตยมีพื้นฐานบนหลักเหตุผล การโต้แย้งปัญหากันด้วยเหตุผล เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ดีที่สุดในการกำหนดนโยบายหรือวิถีทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้นทราบที่ประชาชนในรัฐสามารถใช้หลักของเหตุผลในการดำรงชีวิต การปกครองในระบอบประชาธิปไตยภายใต้สถานการณ์เสรีนิยมทำให้ทุกฝ่ายแสดงความคิดเห็นเสนอข้อเท็จจริงและความคิดเกี่ยวกับปัญหาที่กำลังพิจารณาให้หมดเสียก่อน แล้วจึงช่วยกันตัดสินใจเป็นวิธีที่ดีที่สุด³ ดังนั้นทัศนคติด้านความมีเหตุผลจึงมีความสำคัญยิ่ง

จากผลการวิจัย พบว่าทัศนคติทางการเมืองในด้านความมีเหตุผลของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตร มีแนวโน้มส่งเสริมความมีเหตุผลในระดับสูง ดังตารางที่ 5.4 ซึ่งกล่าวว่าเป็นผลสรุปได้ดังนี้

นักศึกษาหลักสูตร ปรอ. มีทัศนคติเห็นว่าเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาที่เคยกระทำผิดแล้ว ไม่ควรส่งเสริมให้บุคคลนั้นก้าวหน้าในอาชีพ มีเพียงร้อยละ 22 เท่านั้น หรืออยู่ที่ระดับนัยสำคัญที่ 1.71 ทั้งนี้จะสอดคล้องกับทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยว่า รัฐบาลทหารช่วยให้ระบบการเมืองมีความมั่นคง รัฐบาลมีเสถียรภาพมีความเจริญทางเศรษฐกิจและด้านอื่น ๆ เมื่อเปรียบเทียบกับรัฐบาลพลเรือนที่มีอายุสั้น ทำให้ นโยบาย แผนและโครงสร้างขาดความต่อเนื่อง ถึงร้อยละ 39 ในขณะที่นักศึกษาศูนย์ปรอ. มีทัศนคติไม่เห็นด้วยถึงร้อยละ 55.6

³ ซ็อนันต์ สมุทวณิช, การปกครองทางการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เกิดไทย, 2517), หน้า 55-63

นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่าทัศนคติของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรนั้น น่าสนใจต่อประเด็นเรื่องนักรบเมืองที่มาจากข้าราชการ มีแนวโน้มที่จะทำงาน ได้ดีกว่านักรบเมืองที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ เนื่องจากสามารถเข้าใจระบบ ข้าราชการ มีวินัยและเดาพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา โดยผลการวิจัยทัศนคติของ นักศึกษาหลักสูตร ปรอ. ไม่เห็นด้วยมีเพียงร้อยละ 29.3 ในขณะที่นักศึกษาหลัก สูตร ปรอ. มีร้อยละ 44.4 ทั้งนี้โดยมีระดับนัยสำคัญที่ 1.02 เท่ากัน

ในขณะที่นักศึกษาทั้งสองหลักสูตร เห็นว่า รัฐบาลควรที่จะได้กำหนด นโยบายในการบริหารประเทศและให้สอดคล้องกับความเป็นจริง ซึ่งเป็นหลักที่ ว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนนั้นเอง ตามหลักการสำคัญของทุกประเทศที่ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ผู้ปกครองเป็นตัวแทนของประชาชน ใน การกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในประเทศ โดย ผ่านกลไกสำคัญของรัฐ คือ พรรคการเมืองที่กำหนดหน้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางการ เมืองของประชาชนทุกชั้นชั้น โดยพรรคการเมืองจะเป็นองค์กรที่จะเข้ามา เพื่อ สนับสนุน จากประชาชนเป็นจำนวนมาก⁴ ซึ่งนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรมีทัศนคติ เห็นด้วยกับความสำคัญของพรรคการเมืองในการทำหน้าที่ดังกล่าว นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ จะมีทัศนคติที่ยอมรับกลไกการดำเนินงาน ตาม หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเห็นด้วยกับการที่สังคมต้องมีชนชั้น กลางเป็นจำนวนมาก เพื่อที่จะได้เป็นฐานของการปกครองให้มั่นคง เพราะชนชั้น กลางมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับค่อนข้างดีหรือดี เป็นพลังทาง สังคมโดย เฉพาะอย่างยิ่งองค์กรธุรกิจและชนชั้นกลางได้เริ่มมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมและมีความรู้สึกเชื่อมั่นในศักยภาพทางการเมืองของตน⁵ และ มีโอกาส

⁴ นรนิติ เศรษฐบุตร , "พรรคการเมืองกับพัฒนาการทางการเมือง ไทย" ในชุดวิชา ปัญหาพัฒนาการเมืองไทย, (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย ชรรมาศิราษ, 2532) หน้า 380

⁵ เอนก เหล่าธรรมทัศน์, "มือบมือถือ":ชนชั้นกลางและนักธุรกิจกับ การพัฒนาการเมืองไทย, (กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์มติชน, 2536), หน้า 73.

หรือให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ทางการเมือง ก็ย่อมส่งผลให้มีวิจารณ์ภายในการ
เลือกสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวตนของตน และ ยังให้มีการขู่มขู่สกาเมื่อเกิด
วิกฤติการณ์ทางการเมืองแล้วจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่แทน ตลอดจนนักศึกษาทั้ง
สองหลักสูตรมีทัศนคติ เห็นว่ารัฐบาลที่เข้ามาปกครอง บริหารประเทศสมควรมีฐานะ
สนับสนุนจากมวลชน โดยผลการวิจัยพบว่านักศึกษาหลักสูตร วปอ. มีทัศนคติเห็น
ด้วยดีประเด็นดังกล่าวร้อยละ 41.5 ในขณะที่นักศึกษาหลักสูตร ปวอ. มีทัศนคติ
เห็นด้วยในระดับที่สูงกว่าถึงร้อยละ 63.0 คิดเป็นระดับนัยสำคัญที่ 1.3 และ
1.18 ตามลำดับ โดยนักศึกษาหลักสูตร ปวอ. มีทัศนคติที่เห็นด้วยกับรัฐบาลที่ได้
รับการยอมรับจากมวลชนในระดับสูงกว่านักศึกษาหลักสูตร วปอ.

กล่าวโดยสรุป ทัศนคติของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตร คือ หลักสูตร
วปอ. และ หลักสูตร ปวอ. มีทัศนคติด้านความมีเหตุผลในระดับที่เชื่อต่อการ
ปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยนักศึกษาหลักสูตร ปวอ. ในเชิงเปรียบเทียบ
เทียบกับนักศึกษาหลักสูตร วปอ. แล้วจะพบว่านักศึกษาหลักสูตร ปวอ. มีแนวโน้ม
ของทัศนคติทางด้านเหตุผลในระดับที่สูงกว่า อันเชื่อต่อการพัฒนาประชาธิปไตย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.5 : แสดงทัศนคติทางการเมืองด้านอำนาจนิยมของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตร

ทัศนคติทางการเมือง	หลักสูตร	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	จำนวน ผู้ตอบ	$\bar{X}$	S.D.
13. หากรัฐบาลพลเรือนไร้ เสถียรภาพแล้ว ทหารควรเข้า ไปช่วยเหลือ จนกว่ารัฐบาล รัฐบาลพลเรือน จะสามารถ บริหารประเทศได้	วปอ.	-	34.2	12.2	46.3	7.3	41	2.7	1.46
	ปรอ.	-	25.9	3.7	55.6	14.8	27	2.4	1.04
18. ความสับสนทางการเมือง อันเกิดจากการบริหารงาน ที่ ไร้ประสิทธิภาพของรัฐบาล จน กลายเป็นความวุ่นวายภายใน ประเทศ ทหารควรที่จะต้อง เข้าไปแก้ไขปัญหา โดยทันที ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใด ๆ	วปอ.	-	12.1	12.2	53.7	22.0	41	2.1	0.91
	ปรอ.	-	22.2	3.8	48.1	25.9	27	2.1	1.55
22. กองทัพลำดับชั้นรัฐบาล ให้บริหารประเทศ ให้เป็นไป ไปตามความต้องการ ของ ประชาชนเพราะกองทัพเป็น กลุ่มพลังที่มีความพร้อมที่สุด	วปอ.	36.6	43.9	4.9	14.6	-	41	4.0	1.01
	ปรอ.	37.0	55.6	3.7	3.7	-	27	4.2	0.71

ทัศนคติทางการเมือง	หลักสูตร	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	จำนวน ผู้ตอบ	$\bar{X}$	S.D.
28. ผู้นำประเทศ ที่มีบุคลิก ลักษณะกล้าตัดสินใจด้วยตนเอง เหมาะสมที่จะเป็นนายกรัฐมนตรี มากที่สุด เพราะจะทำให้เกิด ความฉับไวในการทำงาน	วปอ.	24.4	41.5	14.6	17.1	2.4	41	3.8	1.18
	ปรอ.	14.8	51.9	18.5	14.8	-	27	3.8	1.37
29. ทหารเป็นกลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มหนึ่งสมควรที่จะรักษา ผลประโยชน์ของตน เมื่อ ผลประโยชน์ของกองทัพที่ ได้รับผลกระทบกระเทือน	วปอ.	2.4	22.0	14.6	36.6	24.4	41	2.6	1.53
	ปรอ.	-	14.8	11.1	43.1	26.0	27	2.4	1.62
30. รัฐบาลที่ได้รับการแต่งตั้ง จากคณะรัฐประหาร หากไม่ ดำเนินนโยบายตามคณะรัฐ- ประหารแล้ว คณะรัฐประหารมี แนวโน้มที่จะแต่งตั้งรัฐบาลใหม่	วปอ.	7.3	39.0	22.0	29.3	2.4	41	3.2	1.34
	ปรอ.	18.6	33.3	22.2	18.5	7.4	27	3.9	2.36
42. การรัฐประหาร เป็นสิ่ง จำเป็นที่ต้องกระทำหากรัฐบาล ขาดความชอบธรรม ในการ บริหารประเทศ	วปอ.	4.9	14.6	14.6	53.7	12.2	41	2.4	1.34
	ปรอ.	3.7	18.5	3.7	51.9	22.2	27	2.2	1.13

ทัศนคติทางการเมืองด้านอำนาจนิยม

สำหรับการศึกษาความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ที่มีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในเชิงอำนาจนิยมของนักศึกษา วปอ. และ ปรอ. โดยมุ่งเน้นค่าความในด้านการทหารกับการเมือง เนื่องจากประวัติศาสตร์การเมืองไทย ทหารเป็นกลุ่มพลังสำคัญที่มีบทบาทมากที่สุดในการเมืองไทย จากการพิจารณาจากตารางที่ 5.5 ที่แสดงทัศนคติทางการเมืองด้านอำนาจนิยม ของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตร พบว่า ทัศนคติของนักศึกษา วปอ. เห็นว่าหากรัฐบาลพลเรือนไร้เสถียรภาพแล้ว ทหารควรที่จะเข้าไปช่วยเหลือนจนกว่ารัฐบาลพลเรือนจะสามารถบริหารประเทศได้มีเพียงร้อยละ 34.2 เท่านั้นเช่นเดียวกับทัศนคติของนักศึกษา ปรอ. ที่เห็นด้วยเพียง ร้อยละ 25.9 เท่านั้น โดยมีนัยสำคัญที่ 1.46 และ 1.64 ตามลำดับ

ในการศึกษาทัศนคติเชิงอำนาจนิยม ที่ทหารมักจะอ้างว่าการปกครองต้องมีกองกำลังที่เข้มแข็ง เพื่อบังคับให้ประชาชนได้ปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเต็มที่ เพราะถือว่าการปกครองโดยคนจำนวนมาก เป็นการปกครองที่อ่อนแอ ซึ่งการปกครองยิ่งน้อยเท่าไรก็จะมีประสิทธิภาพเท่านั้น ดังนั้นทหารจึงมักจะใช้กำลังในการทำรัฐประหาร เมื่อเห็นว่ารัฐบาลขาดความชอบธรรมในการบริหารประเทศ

อำนาจนิยมชนิดหลักที่สำคัญ คือ เป็นการรวมอำนาจทั้งหลายทั้งปวงในรัฐ จะต้องรวมอยู่ในมือของคนกลุ่มน้อย หรือ คนกลุ่มเดียว คือ กลุ่มที่มีอำนาจเป็นรัฐบาลในการบริหารประเทศเพื่ออำนาจและผลประโยชน์ของกลุ่มตน ซึ่งส่วนใหญ่มีแนวโน้มไม่รับผิดชอบต่อประชาชน ผลการวิจัยในประเด็นเรื่องทหารเป็นกลุ่มหนึ่งสมควรที่จะรักษาผลประโยชน์ของตน เมื่อผลประโยชน์ของกองทัพได้รับผลกระทบกระเทือนนั้น นักศึกษา วปอ. มีทัศนคติเห็นด้วย ร้อยละ 22 ในขณะที่ นักศึกษา ปรอ. มีทัศนคติเห็นด้วยเพียงร้อยละ 14.8 เท่านั้น แสดงว่า นักศึกษาทั้งสองหลักสูตรมีทัศนคติด้านผลประโยชน์ของกองทัพในระดับที่ต่ำลง ทั้ง

นี้อาจจะเป็นเพราะสืบเนื่องจากสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมทำให้ทหารต้องปรับตัวในการแสดงบทบาทในกรอบงานด้านความมั่นคง ท่ามกลางความเป็นพหุสังคมไทย ที่สังคมมีกลุ่มผลประโยชน์อันหลากหลาย ไม่เพียงแต่กลุ่มทหารเท่านั้นที่มีพลังอำนาจต่อรองในทางการเมือง แม้ว่าแนวคิดในการแทรกแซงทางการเมืองของทหาร พบว่า ทหารจะเข้าแทรกแซงทางการเมืองทันที เมื่อผลประโยชน์ของกองทัพได้รับการกระทบกระเทือน

จากรายละเอียดของข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ข้อมูลที่แสดงทัศนคติของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรส่วนใหญ่มีแนวโน้ม ไม่เห็นด้วย กับการที่ทหารจะเข้าไปแก้ไขปัญหาโดยทันที เมื่อเกิดความสับสนทางการเมืองอันเกิดจากการบริหารงานที่ไร้ประสิทธิภาพของรัฐบาล โดยผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา วปอ. มีทัศนคติไม่เห็นด้วยร้อยละ 53.7 ในขณะที่นักศึกษา ปรอ. มีทัศนคติไม่เห็นด้วยร้อยละ 48.1 และมีแนวโน้มของทัศนคติที่ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง กับการแทรกแซงทางการเมืองของทหารโดยฉับพลัน คิดเป็นร้อยละ 25.9 มากกว่า นักศึกษา วปอ. ที่มีร้อยละ 22 เท่านั้น ซึ่งนักศึกษา วปอ. มีทัศนคติดังกล่าวคิดเป็นระดับนัยสำคัญที่ 0.91 ในขณะที่นักศึกษา ปรอ. มีระดับนัยสำคัญที่ 1.55 และ เมื่อได้พิจารณาในเชิงเปรียบเทียบทัศนคติ ของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตร ในประเด็นดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า นักศึกษา ปรอ. มีทัศนคติไม่เห็นด้วย กับการเข้าแทรกแซงทางการเมือง ในระดับที่สูงกว่า นักศึกษาหลักสูตร วปอ.

ส่วนประเด็นคำถามที่มีความสำคัญต่อ ทัศนคติทางการเมืองด้านอำนาจนิยม พบว่า นักศึกษาทั้งสองหลักสูตรส่วนใหญ่ มีทัศนคติที่ไม่เห็นด้วยกับการทำรัฐประหารรัฐบาล โดยเห็นว่าควรให้รัฐบาลดำเนินตามกระบวนการในระบบประชาธิปไตย คือ การยุบสภา เพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ขึ้นตามวิถีประชาธิปไตย ทั้งนี้สิ่งเหตุจากผลการวิจัยชี้ชัดว่า นักศึกษาหลักสูตร วปอ. มีทัศนคติไม่เห็นด้วยถึงร้อยละ 53.7 ในขณะที่นักศึกษหลักสูตร ปรอ. มีทัศนคติไม่เห็นด้วยร้อยละ 51.9 โดยมีระดับนัยสำคัญที่ 1.34 และ 1.13 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการวิจัย เรื่องทัศนคติทางการเมืองด้านอำนาจนิยม
 ของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรแล้ว พบว่าทัศนคติของนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับ
 การใช้กำลังทหารเข้าแทรกแซงทางการเมือง การให้รัฐบาลดำเนินการแก้ไข
 ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารประเทศ ตามกระบวนการของการปกครองระบอบ
 ประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทัศนคติของนักศึกษาหลักสูตร ปรอ. มีแนวโน้ม
 ที่ ไม่เห็นด้วย กับการใช้แนวคิดอำนาจนิยมในทางการเมือง สูงกว่านักศึกษา
 หลักสูตร ปรอ.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.6 : แสดงทัศนคติทางการเมืองด้านเสรีนิยมของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตร

ทัศนคติทางการเมือง	หลักสูตร	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	จำนวน ผู้ตอบ	$\bar{X}$	S.D.
17. ท่านเห็นด้วยกับการเปิด โอกาสให้ประชาชน ลงมติ (Referendum) ต่อประเด็น หลักของการแก้ไขรัฐธรรมนูญ	วปอ.	12.2	43.9	14.6	24.4	4.9	41	3.3	1.02
	ปรอ.	11.1	55.6	7.4	22.2	3.7	27	3.2	1.23
19. เหตุการณ์ความรุนแรง ทางการเมือง เมื่อ 17-20 พฤษภาคม 2535 เกิดจาก ความพยายามของประชาชน ในการแสดงพลังตามระบอบ ประชาธิปไตยที่ชอบธรรม ในการที่จะเข้าต่อสู้ และ เรียกร้องอำนาจทางการเมือง	วปอ.	-	41.4	17.1	29.3	12.2	41	2.8	1.10
	ปรอ.	11.1	37.1	7.4	37.0	7.4	27	2.9	1.35
20. รัฐสภาควรออกกฎหมาย ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สังกัดพรรคใดพรรคหนึ่งไม่ ต่ำกว่า 10 ปี เพื่อพรรค- การเมืองจะได้มีประสิทธิภาพ	วปอ.	2.4	17.1	14.6	53.7	12.2	41	2.4	1.00
	ปรอ.	-	22.2	25.9	37.0	14.9	27	2.5	1.08

ทัศนคติทางการเมือง	หลักสูตร	เห็นด้วย อย่างถึง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างถึง	จำนวน ผู้ตอบ	$\bar{X}$	S.D.
24. ประชาชนสามารถรับฟัง ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ได้โดยเสรี ปราศจากการ ควบคุมของรัฐบาล	วปอ.	24.4	61.0	4.8	9.8	-	41	4.1	1.13
	ปรอ.	51.9	40.7	3.7	3.7	-	27	4.4	0.74
32. การปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตย ประชาชนมี เสรีภาพอย่างเต็มที่ ในการ วิพากษ์วิจารณ์ และ แสดง ความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งสามารถเดินขบวน เพื่อเรียกร้องสิทธิและความ ต้องการต่าง ๆ อย่างสันติวิธี	วปอ.	19.5	58.5	9.8	3.8	2.4	41	4.0	1.15
	ปรอ.	25.9	51.9	11.1	11.1	-	27	3.9	0.91
34. การรวมกลุ่ม ของผู้ชุมนุม ประท้วง เพื่อเรียกร้อง กรรมสิทธิ์ในที่ดินจาก รัฐบาลถือว่า เป็นสิทธิอัน พื้นฐานตามกระบวนการ ประชาธิปไตย	วปอ.	-	36.6	7.3	53.7	2.4	41	2.9	1.35
	ปรอ.	-	48.2	11.1	25.9	14.8	27	2.9	1.17

ทัศนคติทางการเมือง	หลักสูตร	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	จำนวน ผู้ตอบ	$\bar{X}$	S.D.
35. การปล่อยให้ประชาชน มี สิทธิเสรีภาพมากเกินไปอาจก่อให้เกิดความวุ่นวายและความ ไม่สงบสุขในบ้านเมืองขึ้นได้	วปอ.	19.5	48.8	2.4	29.3	-	41	3.5	1.11
	ปรอ.	3.7	51.9	11.1	25.9	7.4	27	3.1	1.11
36. บทบาทขององค์กรเอกชน (NGO) มีส่วนร่วมในการเรียกร้องผลประโยชน์ต่าง ๆ ให้ ชาวบ้าน ก่อให้เกิดความวุ่นวายและเป็นอุปสรรคต่อ การพัฒนาประชาธิปไตย	วปอ.	17.1	46.3	22.0	14.6	-	41	3.8	1.47
	ปรอ.	7.4	48.2	7.4	37.0	-	27	3.2	1.05
39. สิทธิและหน้าที่ของ ประชาชน หากมีความจำเป็น ต้องละเมิดวาทกรรมทำเพื่อ สร้างคามมั่นคงของชาติ	วปอ.	19.1	41.5	7.3	29.3	2.4	41	3.5	1.45
	ปรอ.	3.7	51.9	11.1	29.6	3.7	27	3.2	1.05
43. การที่ประชาชนไม่ไปลง คะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็น เพราะขาดความเข้าใจใน ระบอบประชาธิปไตย การให้ มีกฎหมายบังคับการให้บุคคล ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	วปอ.	-	14.6	7.3	68.3	9.8	41	2.4	1.34
	ปรอ.	7.4	14.8	14.8	55.6	7.4	27	2.5	1.08

ทัศนคติทางการเมืองด้านเสรีนิยม

จากตาราง 5.6 เป็นการแสดงทัศนคติทางการเมือง ของนักศึกษา ทั้งสองหลักสูตร ในประเด็นเรื่องการเปิดโอกาสให้ประชาชนลงมติ ต่อประเด็นหลักสองการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เนื่องจากรัฐธรรมนูญเป็นหลักกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญเป็นปัจจัยในการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองได้ต่อเมื่อเป็นรัฐธรรมนูญที่มีความชอบธรรมในการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง และ ในขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้พลังทางการเมืองต่าง ๆ ได้มีโอกาสในทางการเมืองอย่างได้สัดส่วน ตามความเป็นจริง ดังนั้นประชาชนในประเทศจึงมีสิทธิลงประชามติต่อประเด็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งจากผลการวิจัยจะพบว่านักศึกษาหลักสูตร ปรอ. มีแนวโน้มเห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว ร้อยละ 55.6 ในขณะที่เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาหลักสูตร วปอ. พบว่า นักศึกษาหลักสูตร วปอ. มีทัศนคติเพียงร้อยละ 43.9

ส่วนผลการวิจัยทัศนคติด้านเสรีนิยม ในด้านการสื่อสารทางการเมือง ซึ่งในระบอบประชาธิปไตยนั้น ถือว่าประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสารทางการเมืองได้โดยเสรีปราศจากการ บังคับ ช่มชู้ หรืออภัยหนึ่งการสื่อสารทางการเมืองจะมีลักษณะเป็นการสื่อสารสองทาง (two-way communication) คือ จากรัฐบาลสู่ประชาชน และ จากประชาชนสู่รัฐบาล . ซึ่งมีนักศึกษาหลักสูตร วปอ. และ ปรอ. ส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถรับฟังข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้โดยเสรีปราศจากการควบคุมของรัฐบาลถึง ร้อยละ 61 และ 40.7 ตามลำดับ และ มีทัศนคติที่เห็นด้วยอย่างยิ่งถึงร้อยละ 24.4 และ 51.9 ตามลำดับ โดยมีระดับนัยสำคัญที่ 1.13 และ 0.74 ตามลำดับ โดยในเชิงเปรียบเทียบของนักศึกษาหลักสูตร วปอ. ประเด็นเสรีนิยม ในด้านการรับฟังข่าวสารทางการเมืองดังกล่าว สอดคล้องกับเสรีภาพของประชาชนในการวิพากษ์วิจารณ์และแสดงความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ ภายใต้กรอบกฎหมายตามหลักการของระบอบประชาธิปไตย ที่ถือว่า หลักการพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย คือ เสรีภาพของปัจเจกบุคคล

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยเป็นที่น่าสังเกตว่าทัศนคติของนักศึกษาหลักสูตร วปอ. ในประเด็นของการรวมกลุ่มของผู้ชุมนุมประท้วง เพื่อเรียกร้องสิทธิในที่ทำงานจากรัฐบาล ถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามกระบวนการประชาธิปไตย มีทัศนคติไม่เห็นด้วยกับการเรียกร้องดังกล่าวถึงร้อยละ 53.7 ซึ่งมีระดับสูงกว่านักศึกษาหลักสูตร ปรอ. ที่มีทัศนคติไม่เห็นด้วยเพียงร้อยละ 25.9 เท่านั้น ทั้งนี้สืบเนื่องจากนักศึกษาหลักสูตร วปอ. ส่วนใหญ่ประกอบด้วยนายทหารระดับสูงจึงมีแนวโน้มในเชิงอนุรักษ์นิยม ไม่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่และมีทัศนะว่าการเรียกร้องประท้วงเดินขบวนจะก่อให้เกิดความวุ่นวายในประเทศอื่น เช่นเดียวกับที่เห็นว่า สิทธิกับหน้าที่ ของประชาชนหากมีความจำเป็นต้องละเมิด คารกระทำเพื่อสร้างความมั่นคงของชาติ โดยมีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งและเห็นด้วยถึงร้อยละ 19.1 และ 41.5 ตามลำดับ ในขณะที่นักศึกษาหลักสูตร ปรอ. แม้ว่าจะเห็นว่าความมั่นคงของชาติ มีความจำเป็นต้องรักษาไว้ แต่สิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนต้องได้รับการปกป้องรักษาไว้ ขณะเดียวกันจึงมีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่งเพียงร้อยละ 3.7 เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการที่ประชาชนสามารถไปใช้สิทธิเสรีภาพ จะไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือไม่ก็ตาม โดยปราศจากกฎหมายบังคับให้ทุกคนต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะหากกฎหมายบังคับใช้ให้ทุกคนที่มีสิทธิเลือกตั้งต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้ว การเลือกตั้งนั้น ก็หามีความหมายตามหลักการของระบอบประชาธิปไตย ไม่เพียงแต่เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยการระดม. (mobilized political participation) หาได้เป็นการเลือกตั้งโดยสมัครใจของประชาชน และผลการวิจัย ในประเด็นด้านสิทธิเสรีภาพในการเลือกตั้งของนักศึกษาหลักสูตร วปอ. มีทัศนคติ ไม่เห็นด้วย กับการใช้กฎหมายบังคับให้ประชาชนต้องไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถึงร้อยละ 68.3 และนักศึกษาหลักสูตร ปรอ. มีทัศนคติประเด็นดังกล่าว ร้อยละ 55.6 โดยมีระดับนัยสำคัญที่ 1.34 และ 1.08 ตามลำดับ

นอกจากนี้แล้ว ในเชิงเสรีภาพของนักการเมือง ในการสังกัดพรรคการเมืองนั้นควรมีกฎหมายบังคับให้นักการเมืองสังกัดพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง ไม่น้อยกว่า 10 ปี นั้น นักศึกษาหลักสูตร วปอ. มีทัศนคติไม่เห็นด้วย

ร้อยละ 53.7 ในขณะที่นักศึกษาหลักสูตร ปวอ. มีทัศนคติไม่เห็นด้วยเพียงร้อยละ 37 เท่านั้น ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่านักศึกษาหลักสูตร ปวอ. มีแนวโน้มให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งไม่น้อยกว่า 10 ปี เพื่อให้พรรคการเมืองเข้มแข็ง สมาชิกของพรรคการเมืองสังกัดพรรคการเมืองเพราะยึดมั่นในอุดมการณ์ของพรรคการเมืองนั้น ๆ ทั้งนี้เมื่อพรรคการเมืองมีความเป็นสถาบัน นักการเมืองไม่ย้ายพรรคบ่อย ๆ ก็จะมีส่วนทำให้นโยบายในการบริหารประเทศมีความต่อเนื่องมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในขณะที่นักศึกษาหลักสูตร วปอ. ต่างมีทัศนคติตรงกันข้ามที่ไม่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว ด้วยเหตุผลที่ว่า การกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง เป็นเวลานานกว่า 10 ปี อาจทำให้เกิดความคับข้องใจ หากเกิดปัญหาขึ้นในพรรคการเมือง และ ส่งผลให้การบริหารงานขาดประสิทธิภาพก็เป็นได้

กล่าวได้ว่าประเด็นทัศนคติด้านเสรีภาพ ของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตร มีแนวโน้มเอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ประชาชนสามารถแสดงสิทธิเสรีภาพ ในการวิพากษ์วิจารณ์ภายใต้กรอบกฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาหลักสูตร ปวอ. มีแนวโน้มส่งเสริมเสรีภาพในทางการเมืองในระดับที่สูงกว่า นักศึกษาหลักสูตร วปอ.

กล่าวโดยสรุป ผลการวิจัยทัศนคติของนักศึกษาหลักสูตร ปวอ. และ ปวอ. ที่มีต่อการเมืองระบอบประชาธิปไตยในด้าน ความเสมอภาค ความมีเหตุผล อำนางนิยมและเสรีนิยม พบว่า นักศึกษาหลักสูตร วปอ. และ นักศึกษาหลักสูตร ปวอ. มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานที่หนึ่ง และเมื่อพิจารณาในทัศนคติเชิงเปรียบเทียบของนักศึกษาทั้งสองหลักสูตรแล้วพบว่า นักศึกษาหลักสูตร ปวอ. มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากกว่านักศึกษาหลักสูตร วปอ. ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานที่สอง ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้